

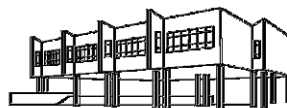
Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

Programación oficial da materia de Acompañamento para o curso 2022-2023

ÍNDICE

1. Introducción	5
2. Metodoloxía	5
3. Atención á diversidade	6
4. Temas transversais	7
4.1. Educación en valores	7
4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's) ----	7
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	9
6. Secuenciación do 4º curso do Grao Profesional	10
6.1. Obxectivos	10
6.2. Contidos	10
6.3. Avaliación	12
6.3.1. Criterios de avaliación	12
6.3.2. Mínimos esixibles	13
6.3.3. Procedementos e ferramentas de avaliación	14
6.3.4. Criterios de cualificación	15
6.3.5. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	15

6.4. Medidas de recuperación -----	15
6.4.1.Procedementos de recuperación ordinarios -----	15
6.4.2.Probas extraordinarias de setembro -----	16
6.5. Recursos didácticos -----	18
7. Secuenciación do 5º curso do Grao Profesional -----	19
7.1.Obxectivos -----	19
7.2.Contidos -----	19
7.3.Avaliación -----	21
7.3.1.Criterios de avaliación -----	21
7.3.2.Mínimos esixibles -----	23
7.3.3. Procedementos e ferramentas de avaliación -----	24
7.3.4.Criterios de cualificación -----	24
7.3.5.Criterios para a concesión de ampliación de matrícula -----	25
7.4. Medidas de recuperación -----	25
7.4.1.Procedementos de recuperación ordinarios -----	25
7.4.2.Probas extraordinarias de setembro -----	25
7.5. Recursos didácticos -----	29
8. Secuenciación do 6º curso do Grao Profesional -----	30
8.1.Obxectivos -----	30
8.2.Contidos -----	30
8.3.Avaliación -----	32
8.3.1.Criterios de avaliación -----	32
8.3.2.Mínimos esixibles -----	34
8.3.3. Procedementos e ferramentas de avaliación -----	35

8.3.4.Criterios de cualificación	35
8.3.5.Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	36
8.4. Medidas de recuperación	36
8.4.1.Procedementos de recuperación ordinarios	36
8.4.2.Probas extraordinarias de setembro	37
8.5. Recursos didácticos	40
9. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	40
10. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	41
ANEXOS	42
Probas de acceso 5º de Grao Profesional	42
Contidos	42
Procedementos de avaliación e cualificación	42
Probas de acceso 6º de Grao Profesional	44
Contidos	44
Procedementos de avaliación e cualificación	45

1.Introdución

A lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir unha cualificación dos futuros profesionais da música.

A citada lei, establece no seu artigo 6.2 que o goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas, os contidos e os criterios de avaliación, os aspectos básicos do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Así mesmo, no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das Ensinanzas Profesionais de música, dentro das Ensinanzas Artísticas.

O Grao Profesional ten como fins os arriba citados e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

A presente programación de concreción á devandita lei a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros de traballo de aula dos docentes deste departamento no Conservatorio Profesional de Música de La Coruña.

2.Metodoloxía

As clases impartiranse en grupos de tres mesmo de dous se o número de alumnos matriculados o esixise, pero nunca de máis de tres. A razón de traballar con número tan reducido é que iso permite facer traballo de grupo e á vez atender individualmente cada alumno. A clase en grupo é enriquecedora ao nutrirse cada alumno das ideas dos demais e o número reducido, ademais de permitir a atención individual, axuda a impedir que algún alumno con carencias quede demorado con respecto aos outros. Esta estrutura das clases unida ao feito de que na aula en que se imparten se dispón de número abondo de teclados, fai que os alumnos estean continuamente ao piano permitindo con iso que calquera concepto teórico se leve á práctica de inmediato e impedindo as distraccións tan comúns en grupos máis

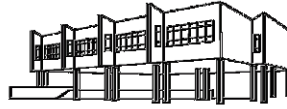
grandes. Debido a isto, todas as cuestións teóricas que se sinalan nos Contidos, enténdese que serán realizadas, non sobre o papel se non directamente no piano e como norma xeral, non se tratarán asuntos teóricos que non vaian ser levados á práctica durante o curso.

3.Atención á diversidade

O alumnado do conservatorio habitualmente esta dentro dun nivel sociocultural e económico medio-alto, cunha gran capacidade de traballo pois ten que compaxinar os estudos de musica cos de ensinanzas xerais. As motivacións para estudar no conservatorio son distintas e poden variar conforme se suceden os cursos. Os motivos polos que inician os estudos musicais poden ser por iniciativa dos pais, por vocación, como actividade de entretemento, por inercia dun grupo de amigos, etc. Entón, teremos un alumnado variado en canto a motivacións, aptitudes e ritmos de traballo polo que será de vital importancia a atención á diversidade do alumnado para adaptarse ás súas necesidades e realizar unha acción educativa eficaz. A vía para o tratamento da diversidade é a adaptación curricular, que e o conxunto de accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun alumno ou grupo determinado.

Dependendo das circunstancias que se presenten no aula, o profesor poderá plantexar as seguintes estratexias:

- ☐ Adaptacións do material didáctico.
- ☐ Variacións da metodoloxía.
- ☐ Propoñer actividades de traballo alternativas.
- ☐ Organizar o traballo de forma flexible.
- ☐ Acelerar ou frear o ritmo de novos contidos.

4.Temas transversais

4.1.Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos

que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe despertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto. Temas como a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente e coa palabra dada ou educación para a paz poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2.Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día mais patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cínquese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias

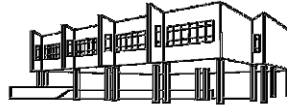
que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das TIC's pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados ca materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical. Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, grabadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes. As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor.

Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recompilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc.

O uso de todos os materiais relacionados coas TIC's empregados no aula debe respectar en todo momento as leis distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5.Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Todos os alumnos teñen a oportunidade, dependendo das súas capacidades e habilidades, o seu rendemento durante o curso e o seu grao de educación no compromiso, de participar nun espectáculo que cada ano ten lugar no Conservatorio ao rematar o curso. Tal espectáculo, que leva por nome xenérico "Club de Jazz 909", aglutina as mais variadas disciplinas (instrumentos, canto, teatro, baile, vestiario, *atrezzo*, imaxe, son, etc) e mestura alumnos dos primeiros cursos con outros que xa están a punto de rematar, contando tamén con colaboracións de antigos alumnos, pais e dalgunha persoa allea ao Conservatorio. É dicir, leva á práctica ese título que figura no nome do Corpo ao que pertencemos os profesores deste centro: "Profesores de Música e Artes Escénicas". Pois iso, exactamente.

6.Secuenciación do 4º curso do Grao Profesional

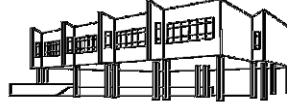
6.1.Objectivos

- a) Coñecementos musicais básicos: Afianzamento e posta en práctica dos coñecementos e conceptos vistos nos anos anteriores nas diferentes materias de que se compoñen os estudos musicais (interválica, armaduras, cifrados, acordes, enlaces, etc.)
- b) Harmónicos: Coñecemento e práctica dos acordes no teclado (formación, posicións, enlaces, etc.)
- c) De análise: Comprensión real dos diferentes elementos harmónicos, rítmicos, melódicos e formais que conforman unha peza musical e como consecuencia diso, dos mecanismos propios de diferentes sistemas musicais, especialmente do sistema tonal.
- d) De lectura e transporte: Aplicación da análise á lectura e transporte de pezas pianísticas acompañantes ou non.
- e) De improvisación: Aplicación da análise á creación de melodías, acompañamentos ou pezas completas segundo as directrices de cada momento.

6.2.Contidos

a) Improvisación:

- Aplicación de diferentes estruturas rítmicas a exercicios dun solo acorde. Uso de tríades e acordes de Dominante con 7ª.
- Realización de acompañamentos ao piano enlazando sucesións de acordes e usando diferentes rítmicas tanto placadas como cos acordes despregados.
- Concepto de Estrutura Harmónica
- Creación e desenvolvemento de estruturas harmónicas de catro e oito compases.
- Concepto de Esquema Rítmico

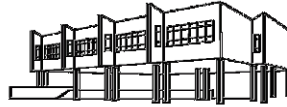
- Creación e desenvolvemento de esquemas rítmicos.
- Concepto de Motivo Melódico
- Creación e desenvolvemento de motivos melódicos nun ámbito modal.

b) Baixo cifrado:

- Realización ao piano de baixos cifrados a catro partes, usando os enlaces de voces tradicionais con tríades en Primeira e Segunda Inversión. Uso de diferentes rítmicas.
- Enlace da Dominante 7ª coa Tónica a catro voces, estando ambos os dous en Estado Fundamental. Práctica das diferentes distribucións de voces e posicións. Uso de diferentes progresións harmónicas e de rítmicas variadas.

c) Lectura e Transporte:

- Análise de obras pianísticas.
- Lectura destas comprendendo os seus elementos
- Lectura harmónica prescindindo das cuestións rítmicas e melódicas. Redución harmónica.
- Transporte de obras pianísticas atendendo preferentemente ao elemento harmónico.
- Teoría do Transporte

6.3.Avaliación

6.3.1.Criterios de avaliación

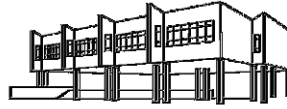
Nas diferentes avaliacións, os alumnos deberán ter os coñecementos e aptitudes que se especifican a continuación. Dado que os esixidos en cada avaliación (e en cada curso) son a base para estudos posteriores de maior complexidade, os alumnos deberán acreditar en cada avaliación, estar en posesión dos coñecementos e habilidades das anteriores.

Primeira Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.
- Coñecemento de todas as tríades maiores, menores e diminuídas e dos doce acordes de Dominante con 7^a no teclado
- Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais. Tríades en Estado Fundamental e en primeira inversión.
- Realización no piano, de fórmulas harmónicas cadenciais a catro partes usando os graos da escala. Uso de diferentes rítmicas.

Segunda Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.
- Coñecemento dos acordes tríade, os de Sétima de Dominante e os menores con 7^a no teclado
- Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais. Tríades en Estado Fundamental e investimentos.

- Enlace V7-I. Progresións usando o círculo de quintas.
- Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de catro e oito compases.
- Creación e desenvolvemento de Esquemas Rítmicos

Terceira Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.
- Coñecemento dos acordes tríade, os de Sétima de Dominante e os menores con 7^a no teclado
- Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais. Tríades en estado fundamental e investimentos.
- Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases.
- Creación e desenvolvemento de Esquemas Rítmicos
- Enlace V7-I. Progresións usando o círculo de quintas.
- Análise, lectura e transporte de pezas pianísticas directamente no teclado.

6.3.2.Mínimos esixibles

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.
- Coñecemento claro, rápido e seguro dos acordes tríade, os de Sétima de Dominante e os menores con 7^a no teclado
- Realización de baixos cifrados a vista usando os enlaces tradicionais. Tríades en estado fundamental e investimentos. Deben facer continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases con finais cadenciais (sobre I e sobre VI) e semicadenciais (sobre IV e sobre V). Han de tocarse no piano usando diferentes desenvolvementos rítmicos e facerse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

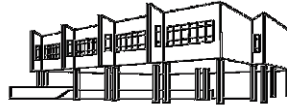
-Enlace V7-I. Progresións usando o círculo de quintas e as diferentes posicións do V7.

6.3.3.Procedementos e ferramentas de avaliación

-A Avaliación será continua e tomaranse en conta a asistencia, o rendemento e a participación na clase.

Poderá estar complementada por algunhas probas na aula. De elas,la que se refire a intervállica e armaduras das tonalidades, será eliminatorio, é dicir, que se non se supera, non se aproba a Avaliación correspondente. Poderá ser oral ou escrita e realizarse en calquera momento do curso. En caso de ser escrita, consistirá nun exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras, deberá estar totalmente correcta e o alumno disporá de dous minutos para realizala. Tamén será condición imprescindible para aprobar, demostrar que se coñecen os acordes tratados durante o curso. O alumno deberá simplemente tocar no piano os acordes que se lle indiquen. Poderá dispoñelos no teclado ao seu gusto e haberá de facelo con rapidez e seguridade, mostrando que os coñece sen titubeos.

Ao final de curso, e con independencia do nivel alcanzado noutras materias da materia, todos os alumnos deberán facer as dúas probas sobre as citadas cuestións de intervállica e armaduras das tonalidades e sobre o coñecemento dos acordes tratados. Pasar estas probas será condición imprescindible para aprobar o curso, aínda que non garantía diso.

6.3.4.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

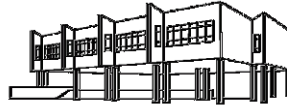
- Desenvolvemento armónico (50%)
  - Estruturas armónicas (20%)
  - Cifrado americano (20%)
  - Baixo cifrado (5%)
  - Práctica auditiva (5%)
- Repertorio de aula (30%)
  - Lectura a vista (10%)
  - Transporte (10%)
  - Improvisación e acompañamento (10%)
- Actitude (20%)

6.3.5.Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superados os obxectivos e contidos do curso na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao Consello Escolar.

6.4.Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, a recuperación das avaliacións suspensas integrárase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora.

6.4.2.Probas extraordinarias

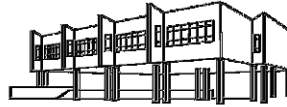
Este exame será realizado na aula polo profesor da materia e versará sobre todos os contidos do curso.

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes tríade, de Sétima de Dominante, menores con 7ª e disminuídos con 7ª co obxecto de demostrar que se coñece a súa constitución.
- c) Realización ao piano a catro partes de varios baixos cifrados usando os enlaces de voces tradicionais. Incluirá tríades en Estado Fundamental e investimentos. Realización de progresións usando o enlace V7-I.
- d) Creación e desenvolvemento rítmico no teclado de varias estruturas harmónicas de oito compases
- e) Análise, lectura e transporte dunha peza pianística acompañante ou non.

EXPLICACIÓN DAS PROBAS

Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres díeses, ha de responder que tres díeses. Este exercicio terá carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, suspendería definitivamente o curso.

Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes dos diferentes tipos indicados. Poderá dispoñelos no piano ao seu gusto. Deberá tocalos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa

sostido menor, debe tocar un de Fa sostido menor e así sucesivamente. Este exercicio terá tamén carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, suspendería definitivamente o curso.

Apartado c): O alumno interpretará ao piano a catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocar á o propio baixo coa man esquerda e as outras tres voces coa dereita. Deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Dispondrá de dous minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

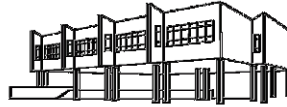
Os baixos poderán ser escollidos entre os vistos durante o curso ou ben escritos ex-profeso para o exame. Neste segundo caso, ao tratarse dun exercicio á vista, o tempo de preparación estará en función da duración e dificultade do baixo.

Así mesmo, terá que tocar unha progresión en círculo de quintas, usando o enlace V7-I á catro voces en Estado Fundamental, nas posicións e co ritmo que se lle indique. Ao igual que no Baixo cifrado, deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade

Apartado c): O alumno interpretará ao piano á catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocar á o propio baixo coa man esquerda e as outras tres voces coa dereita. Deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Dispondrá de dous minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Os baixos poderán ser escollidos entre os vistos durante o curso ou ben escritos ex-profeso para o exame. Neste segundo caso, ao tratarse dun exercicio á vista, o tempo de preparación estará en función da duración e dificultade do baixo.

Así mesmo, terá que tocar unha progresión en círculo de quintas, usando o enlace V7-I á catro voces en Estado Fundamental, nas posicións e co ritmo que se lle indique. Ao igual que no Baixo cifrado, deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade

Apartado d): O alumno deberá desenvolver rítmicamente varias estruturas harmónicas (unhas propostas por el mesmo e outras polo profesor) no piano utilizando o tipo de compás, tempo, carácter e tonalidades que se lle indiquen. Deberá facelo sen interrupcións, paradas nin repeticións non pertinentes. Disporá de dous minutos de preparación mental que non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Apartado e): O alumno deberá identificar correctamente os acordes da peza, é dicir, que se hai unha acorde de La Mayor, deberá dicir que hai un acorde de A e se o acorde é de Re menor, entón dirá que o acorde é de Re menor.

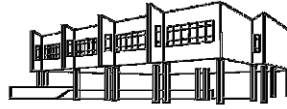
á tamén que tocala e transportala ás tonalidades que se lle indique, e todo

con corrección melódica, harmónica e rítmica, é dicir, que se a partitura pon Mi, Re, Do, deberá tocar Mi, Re, Do e se pon corchea con punto, pois terá que tocar con punto. Terá que facelo respectando o tempo sinalado, ou sexa, que se ícase que a negra vai a 80 pulsacións por minuto, deberá tocar a peza a 80 óns por minuto. Disporá de dez minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano

6.5. Recursos didácticos

A materia impártese nunha aula provista de varios pianos eléctricos, tres sintetizadores, ordenador e equipo de audio, ademais de materiais xa tradicionais como partituras, lousa, etc. Non se utiliza un tratado concreto se non que se seleccionan fragmentos ou contidos de diversas fontes, tanto de libros impresos como sacados de Internet.

Lamentablemente, non dispoñemos de conexión a Internet na aula, e polo tanto, o dito mais arriba no apartado **4.2.Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)**” é pura teoría sen concreción real.

7. Secuenciación do 5º curso do Grao Profesional

7.1. Obxectivos

- a) Coñecementos musicais básicos: Afianzamento e posta en práctica dos coñecementos e conceptos vistos nos anos anteriores nas diferentes materias de que se compoñen os estudos musicais (interválica, armaduras, cifrados, acordes, enlaces, etc.)
- b) Harmónicos: Coñecemento e práctica dos acordes no teclado (formación, posicións, enlaces, etc.)
- c) De análise: Comprensión real dos diferentes elementos harmónicos, rítmicos, melódicos e formais que conforman unha peza musical e como consecuencia diso, dos mecanismos propios de diferentes sistemas musicais, especialmente do sistema tonal.
- d) De lectura e transporte: Aplicación da análise á lectura e transporte de pezas pianísticas acompañantes ou non.
- e) De improvisación: Aplicación da análise á creación de melodías, acompañamentos ou pezas completas segundo as directrices de cada momento.

7.2. Contidos

a) Acordes:

-Coñecemento e práctica de todo tipo de tríades e todo tipo de sétimas.

b) Improvisación:

-Aplicación de diferentes estruturas rítmicas a exercicios dun solo acorde. Uso de todo tipo de Sétimas.

-Realización de acompañamentos ao piano enlazando sucesións de acordes e usando diferentes rítmicas tanto placadas como cos acordes despregados.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas: investimentos, retardos e apoyaturas, Dominantes Secundarias.

-Concepto de Motivo Melódico

-Creación e desenvolvemento de motivos melódicos nun ámbito tonal dentro dunha Estrutura Harmónica.

-Cifrado Americano. Conocimiento do cifrado. Realización de acompañamentos a partir de guiones (sólo melodía e harmonía) escritos con este tipo de cifrado. Interpretación de melodía e harmonía á vez. Uso de todo tipo de sétimas

-O Blues: Coñecemento e práctica do esta forma musical. Interpretación de diversos blues de doce compases usando tríades, acordes con 6ª e acordes de 7ª. Escalas pentatónicas e de blues. Improvisacións seguindo a harmonía das pezas. Todo iso, de memoria, sen a partitura.

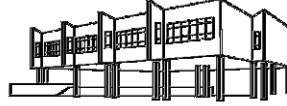
c) Baixo cifrado:

-Realización ao piano de baixos cifrados a catro partes, usando os enlaces de voces tradicionais con tríades en Estado Fundamental e investimentos así como con acordes de Dominante con 7ª en Estado Fundamental e investimentos. Uso de diferentes rítmicas.

-Enlace da Dominante 7ª coa Tónica a catro voces, en Estado Fundamental e investimentos. Práctica das diferentes distribucións e posicións. Uso de diferentes progresións harmónicas e de rítmicas variadas.

d) Lectura e Transporte:

-Análise de obras pianísticas.

- Lectura destas comprendendo os seus elementos
- Lectura harmónica prescindindo das cuestións rítmicas e melódicas. Redución harmónica.
- Transporte de obras pianísticas atendendo preferentemente ao elemento harmónico.
- Teoría do Transporte.

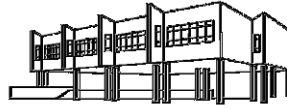
7.3.Avaliación

7.3.1.Criterios de avaliación

Nas diferentes avaliacións, os alumnos deberán ter os coñecementos e aptitudes que se especifican a continuación. Dado que os esixidos en cada avaliación (e en cada curso) son a base para estudos posteriores de maior complexidade, os alumnos deberán acreditar en cada avaliación, estar en posesión dos coñecementos e habilidades das anteriores.

Primeira Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.
- Coñecemento dos acordes tríade, os de Sétima de Dominante, os menores con 7ª e os diminuídos con 7ª no teclado
- Coñecemento dos símbolos do cifrado Americano para os acordes tríade e os acordes de 7ª.
- Interpretación de blues usando acordes de 7ª
- Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases: investimentos.

-Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais usando acordes de Dominante con 7ª en Estado Fundamental.

Segunda Avaliación

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.

-Coñecemento de todo os acordes tríade e todos os acordes de Sétima no teclado

-Interpretación de pezas escritas con cifrado Americano usando todo tipo de acordes de 7ª.

-Interpretación de blues usando acordes de 7ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica.

-Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais usando acordes de Dominante con 7ª en Estado Fundamental, e en 1ª e 2ª inversión.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases: retardos e apoyaturas.

-Creación, desenvolvemento e interpretación de frases melódicas a partir dun motivo, nun ámbito tonal dentro dunha Estrutura Harmónica.

Terceira Avaliación

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.

-Coñecemento de todo os acordes tríade e todos os acordes de Sétima no teclado

-Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais. Acordes de Dominante con 7ª, en Estado Fundamental e investimentos.

-Realización ao piano de fórmulas acompañantes como soporte dunha melodía dada, usando o cifrado Americano. Interpretación de guións, tocando melodía e harmonía acompañante á vez. Uso de tríades e de todo tipo de sétimas.

-Interpretación de blues usando acordes de 7ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica. Uso de escalas pentatónicas e da chamada escala de Blues.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases: Dominantes Secundarias.

-Creación, desenvolvemento e interpretación de frases melódicas a partir dun motivo, nun ámbito tonal dentro dunha Estrutura Harmónica.

7.3.2.Mínimos esixibles

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.

-Coñecemento claro, rápido e seguro de todo os acordes tríade e todos os acordes de Sétima no teclado

-Realización de baixos cifrados a vista usando os enlaces tradicionais. Acordes de Dominante con 7ª, en Estado Fundamental e investimentos. Deben facer continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Repentización ao piano de acompañamentos como soporte dunha melodía dada, usando o cifrado Americano. Interpretación de guións, tocando melodía e harmonía acompañante á vez. Uso de tríades e de todo tipo de sétimas. Todo iso, a vista, cun tempo mínimo de preparación mental que non incluíra en ningún caso o uso do piano. Deben tocarse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Interpretación de blues usando acordes de 7ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica. Uso de escalas pentatónicas e da chamada escala de Blues. Deben tocarse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas de oito compases con finais cadenciais (sobre I e sobre VI) e semicadenciais (sobre IV e sobre V).. Uso de

investimentos e Dominantes secundarias. Han de tocarse no piano usando diferentes desenvolvementos rítmicos e facerse con continuidade, sen paradas non pertinentes

7.3.3.Procedementos e ferramentas de avaliación

-A Avaliación será continua e tomaranse en conta a asistencia, o rendemento e a participación na clase.

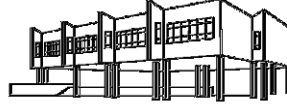
Poderá estar complementada por algunhas probas na aula. De elas, a que se refire a interválica e armaduras das tonalidades, será eliminatorio, é dicir, que se non se supera, non se aproba a Avaliación correspondente. Poderá ser oral ou escrita e realizarse en calquera momento do curso. En caso de ser escrita, consistirá nun exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras, deberá estar totalmente correcta e o alumno disporá de dous minutos para realizala. También será condición imprescindible para aprobar, demostrar que se coñecen os acordes tratados durante o curso. O alumno deberá simplemente tocar no piano os acordes que se lle indiquen. Poderá dispoñelos no teclado ao seu gusto e haberá de facelo con rapidez e seguridade, mostrando que os coñece sen titubeos.

Ao final de curso, e con independencia do nivel alcanzado noutras materias da materia, todos os alumnos deberán facer as dúas probas sobre as citadas cuestións de interválica e armaduras das tonalidades e sobre o coñecemento dos acordes tratados. Pasar estas probas será condición imprescindible para aprobar o curso, aínda que non garantía diso.

7.3.4.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

- Desenvolvemento armónico (50%)
  - Estruturas armónicas (20%)
  - Cifrado americano (20%)
  - Baixo cifrado (5%)
  - Práctica auditiva (5%)

- Repertorio de aula (30%)
  - Lectura a vista (10%)
  - Transporte (10%)
  - Improvisación e acompañamento (10%)
- Actitude (20%)

7.3.5. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superados os obxectivos e contidos do curso na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao Consello Escolar.

7.4. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora.

7.4.2. Probas extraordinarias

- Este exame será realizado na aula polo profesor da materia e versará sobre todos os contidos do curso.

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes tríade e todo tipo de acordes con 7ª, co obxecto de demostrar

que se coñece a súa constitución.

- c) Realización ao piano a catro partes de varios baixos cifrados usando os enlaces de voces tradicionais. Incluirán tríades e acordes de Dominante con 7ª en Estado Fundamental e investimentos.
- d) Interpretación ao piano, tanto do acompañamento só, como da melodía xunto co seu acompañamento, de varias melodías a harmonía das cales estea escrita con cifrado Americano. Incluirá tríades e todo tipo de acordes con 7ª
- e) Interpretación ao piano dos blues vistos durante o curso. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica.
- f) Creación e desenvolvemento rítmico no teclado de varias estruturas harmónicas de oito compases. Inversiones, retardos e apoyaturas, Dominantes Secundarias.
- g) Análise, lectura e transporte dunha peza pianística acompañante ou non

EXPLICACIÓN DAS PROBAS

-Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres díeses, ha de responder que tres díeses.

Este exercicio terá carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, habrá suspendido definitivamente o curso.

-Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes dos diferentes tipos indicados. Poderá dispoñelos no piano ao seu gusto. Deberá tocarlos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa sostido menor, debe tocar un de Fa sostido

menor e así sucesivamente. Este exercicio terá tamén carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, suspendería definitivamente o curso.

-Apartado c): O alumno interpretará ao piano a catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocaré o propio baixo coa man esquerda e as outras tres voces coa dereita. Deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Dispondrá de dous minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Os baixos poderán ser escollidos entre os vistos durante o curso ou ben escritos expresamente para o exame. Neste segundo caso, ao tratarse dun exercicio a vista, o tempo de preparación estará en función da duración e dificultade do baixo.

-Apartado d). Para esta proba, o alumno utilizará guións con melodía e cifrado e deberá tocar tanto o acompañamento só como a melodía co seu acompañamento. Terá que tocar os acordes que en cada guión aparezan, de modo que, se o acorde indicado é, por exemplo, Do menor, deberá tocar o acorde de Do menor e se o guión indica que o acorde é Mi Mayor, tocará Mi maior. Interpretará as pezas utilizando un deseño rítmico que sirva de acompañamento á melodía e polo tanto, con continuidade rítmica, sen interrupcións nin paradas non indicadas na partitura. Cando acompañe, o xeito de enlazar cada acorde co seguinte seguirá as pautas propias dun acompañamento pianístico, evitando saltos ao pasar dun a outro. Deberá manter o tempo indicado, é dicir, que se se indica que a negra vai a 84 pulsacións por minuto, deberá tocala a 84 pulsacións por minuto.

-Apartado e): O alumno deberá interpretar ao piano, de memoria, o blues vistos en durante o curso. Tamén terá que improvisar liñas melódicas sobre o seu acompañamento usando escalas pentatónicas e a chamada escala de Blues.

á que atermos ao tempo correspondente e tocar con regularidade e continuidade,

interrupcións nin paradas non pertinentes. Non poderá usar partitura nin ningún tipo de guión.

-Apartado f): O alumno deberá desenvolver varias estruturas harmónicas (unhas propostas por el mesmo e outras polo profesor) no piano utilizando o tipo de compás, tempo, carácter e tonalidades que se lle indiquen. Deberá facelo sen interrupcións, paradas nin repeticións non pertinentes. Poderáselle pedir que as modifique por medio de investimentos, retardos, apoyaturas e Dominantes Secundarias. Disporá de dous minutos de preparación mental que non incluírá en ningún caso o uso do piano.

-Apartado g): O alumno deberá identificar correctamente os acordes da peza, é dicir, que se hai unha acorde de La Mayor, deberá dicir que hai un acorde de La Mayor e se o acorde é de Re menor, entón dirá que o acorde é de Re menor. Terá tamén que tocala e transportala ás tonalidades que se lle indique, e todo iso con corrección melódica, harmónica e rítmica, é dicir, que se a partitura pon Mi, Re, Do,deberá tocar Mi, Re, Do e se pon corchea con punto, pois terá que tocar corchea con punto. Terá que facelo respectando o tempo sinalado, ou sexa, que se se indica que a negra vai a 80 pulsacións por minuto, deberá tocar a peza a 80 pulsacións por minuto. Disporá de dez minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

7.5. Recursos didácticos

A materia impártese nunha aula provista de varios pianos eléctricos, tres sintetizadores, ordenador e equipo de audio, ademais de materiais xa tradicionais como partituras, lousa, etc.

Non se utiliza un tratado concreto se non que se seleccionan fragmentos ou contidos de diversas fontes, tanto de libros impresos como sacados de Internet.

Lamentablemente, non dispoñemos de conexión a Internet na aula, e polo tanto, o dito mais arriba no apartado **4.2.Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)**” é pura teoría sen concreción real.

8.Secuenciación do 6º curso do Grao Profesional

8.1.Obxectivos

- a) Coñecementos musicais básicos: Afianzamento e posta en práctica dos coñecementos e conceptos vistos nos anos anteriores nas diferentes materias de que se compoñen os estudos musicais (interválica, armaduras, cifrados, acordes, enlaces, etc.)
- b) Harmónicos: Coñecemento e práctica dos acordes no teclado(formación, posicións, enlaces,etc.)
- c) De análise: Comprensión real dos diferentes elementos harmónicos, rítmicos, melódicos e formais que conforman unha peza musical e como consecuencia diso, dos mecanismos propios de diferentes sistemas musicais, especialmente do sistema tonal.
- d) De lectura e transporte: Aplicación da análise á lectura e transporte de pezas pianísticas acompañantes ou non.
- e) De improvisación: Aplicación da análise á creación de melodías, acompañamentos ou pezas completas segundo as directrices de cada momento.

8.2.Contidos

a)Acordes:

- Coñecemento e práctica de todo tipo de tríades e todo tipo de sétimas.

-Coñecemento e práctica de acordes con 9^a, 11^a e 13^a, as chamadas "notas engadidas" ou "tensións" da estrutura superior do acorde.

b) Improvisación:

-Realización de acompañamentos ao piano enlazando sucesións de acordes e usando diferentes rítmicas tanto placadas como cos acordes despregados.

-Creación e desenvolvemento de Estruturas Harmónicas e de deseños acompañantes que sirvan de soporte a unha frase melódica, co obxecto de interpretar ao piano, melodía e harmonía á vez.

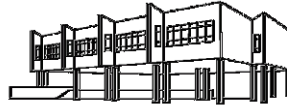
-Concepto de Motivo Melódico

-Creación e desenvolvemento de frases de 8 e 16 compases partindo dun motivo dado, nun ámbito tonal dentro dunha Estrutura Harmónica. Construción de frases cadenciais e semicadenciais.

-Improvisación de pequenas pezas a partir dun motivo dado.

-Cifrado Americano. Conocimiento do cifrado. Realización de acompañamentos a partir de guiones(sólo melodía e harmonía) escritos con este tipo de cifrado. Interpretación de melodía e harmonía á vez. Uso de todo de sétimas así como acordes con 9^a, 11^a e 13^a. Relación escala-acorde. Coñecemento e práctica das escalas usadas na improvisación.

-O Blues: Coñecemento e práctica do esta forma musical. Interpretación de diversos blues de doce compases usando acordes con 9^a e 13^a. Escalas pentatónicas e de blues. Improvisacións seguindo a harmonía das pezas. Todo iso, de memoria, sen a partitura.

c) Baixo cifrado:

-Realización ao piano de baixos cifrados a catro partes, usando os enlaces de voces tradicionais con tríades e sétimas de todo tipo, en Estado Fundamental e investimentos. Uso de diferentes rítmicas.

d) Lectura e Transporte:

-Análise de obras pianísticas.

-Lectura destas comprendendo os seus elementos

-Lectura harmónica prescindindo das cuestións rítmicas e melódicas. Redución harmónica.

-Transporte de obras pianísticas atendendo preferentemente ao elemento harmónico.

-Teoría do Transporte. Os instrumentos transpositores.

8.3.Avaliación

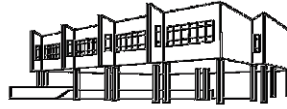
8.3.1.Criterios de avaliación

Nas diferentes avaliacións, os alumnos deberán ter os coñecementos e aptitudes que se especifican a continuación. Dado que os esixidos en cada avaliación (e en cada curso) son a base para estudos posteriores de maior complexidade, os alumnos deberán acreditar en cada avaliación, estar en posesión dos coñecementos e habilidades das anteriores.

Primeira Avaliación

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.

-Coñecemento dos acordes con 7ª e con 9ª no teclado.

- Coñecemento dos símbolos do cifrado Americano para os acordes con 7ª e con 9ª.
- Catro pezas escritas co cifrado Americano e os acordes citados.
- Interpretación de blues usando acordes de 7ª e 9ª Blues nº 18 e Blues nº 20 (Bags Groove). Improvisación coas escalas Mixolidia e Pentatónica
- Realización de baixos cifrado usando os enlaces tradicionais. Acordes de 7ª de sensible e de 7ª diminuída.

Segunda Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.
- Coñecemento dos acordes con 9ª, 11ª e 13ª, no teclado.
- Coñecemento dos símbolos do cifrado Americano para os acordes con 9ª, 11ª e 13ª
- Realización ao piano, de baixos cifrados usando os enlaces tradicionais. Acordes de todo tipo de sétimas sobre todos os graos.
- Realización ao piano, de fórmulas acompañantes como soporte dunha melodía dada, usando o cifrado Americano. Interpretación de guións, tocando melodía e harmonía acompañante á vez. Uso acordes con 7ª, 9ª, 11ª e 13ª. Catro pezas escritas co cifrado Americano e os acordes citados.
- . -Interpretación de blues usando acordes de 7ª, 9ª e 13ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica. Blues nº 19. de 3ª e 7ª en M.I. acompañante. Blues en follas soltas para tal fin
- Creación, desenvolvemento e interpretación de frases melódicas a partir dun motivo, nun ámbito tonal dentro dunha Estrutura Harmónica.

Terceira Avaliación

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.

-Coñecemento de todo tipo de acordes no teclado.

-Realización ao piano, de baixos cifrados usando os enlaces tradicionais. Acordes de todo tipo de sétimas sobre todos os graos.

-Realización ao piano, de fórmulas acompañantes como soporte dunha melodía dada, usando o cifrado Americano. Interpretación de guións, tocando melodía e harmonía acompañante á vez. Uso de acordes con 7ª, 9ª, 11ª e 13ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica utilizando as escalas apropiadas. Catro pezas escritas co cifrado Americano e os acordes citados.

-Interpretación de blues usando acordes de 7ª, 9ª e 13ª. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica. Uso de todo tipo de escalas. Blues nº 21 (Comping Blues)

-Creación de pequenas pezas directamente no teclado tendo como punto de partida un motivo dado.

8.3.2.Mínimos esixibles

-Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.

-Coñecemento claro, rápido e seguro de todo tipo de acordes no teclado.

-Realización de baixos cifrados a vista usando os enlaces tradicionais. Acordes con todo tipo de sétimas sobre todos os graos, tanto en Estado Fundamental como invertidos.. Deben facer continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Repentización ao piano, de acompañamentos como soporte dunha melodía dada, usando o cifrado Americano. Interpretación de guións, tocando melodía e harmonía acompañante á vez utilizando en M.I. combinacións de Fundamental-5ª, Fundamental 3ª e Fundamental-7ª.. Uso de acordes con 7ª, 9ª, 11ª e 13ª. Improvisación sobre a súa

estrutura harmónica utilizando as escalas apropiadas. Todo iso, a vista, cun tempo mínimo de preparación mental que non incluíra en ningún caso o uso do piano. Deben tocarse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Interpretación de blues usando acordes de 7^a, 9^a e 13^a. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica. Uso de todo tipo de escalas. Deben tocarse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

-Creación de pequenas pezas directamente no teclado tendo como punto de partida un motivo dado. Deben mostrarse diversas posibilidades, usar o material harmónico e rítmico visto durante o curso (investimentos, Dominantes Secundarias, cadencias) e han de tocarse con continuidade rítmica, sen paradas non pertinentes.

8.3.3.Procedementos e ferramentas de avaliación

-A Avaliación será continua e tomaranse en conta a asistencia, o rendemento e a participación na clase.

Poderá estar complementada por algunhas probas na aula. De ellas,la que se refire a interválica e armaduras das tonalidades, será eliminatorio, é dicir, que se non se supera, non se aproba a Avaliación correspondente. Poderá ser oral ou escrita e realizarse en calquera momento do curso. En caso de ser escrita, consistirá nun exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras, deberá estar totalmente correcta e o alumno disporá de dous minutos para realizala. Tamén será condición imprescindible para aprobar, demostrar que se coñecen os acordes tratados durante o curso. O alumno deberá simplemente tocar no piano os acordes que se lle indiquen. Poderá dispoñelos no teclado ao seu gusto e haberá de facelo con rapidez e seguridade, mostrando que os coñece sen titubeos.

Ao final de curso, e con independencia do nivel alcanzado noutras materias da materia, todos os alumnos deberán facer as dúas probas sobre as citadas cuestións de interválica e armaduras das tonalidades e sobre o coñecemento dos acordes tratados. Pasar estas probas será condición imprescindible para aprobar o curso, aínda que non garantía diso.

8.3.4.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

- Desenvolvemento armónico (50%)
  - Estruturas armónicas (20%)
  - Cifrado americano (20%)
  - Baixo cifrado (5%)
  - Práctica auditiva (5%)
- Repertorio de aula (30%)
  - Lectura a vista (10%)
  - Transporte (10%)
  - Improvisación e acompañamento (10%)
- Actitude (20%)

8.3.5.Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Ao ser este o último curso de Grao Profesional, non hai opción a ampliar matrícula ningunha.

.

8.4.Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora.

8.4.2.Probas extraordinarias

Este exame será realizado na aula polo profesor da materia e versará sobre todos os contidos do curso.

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes tríade e todo tipo de acordes de 7^a co obxecto de demostrar que se coñece a súa constitución.
- c) Realización ao piano a catro partes de varios baixos cifrados usando os enlaces de voces tradicionais. Incluirá tríades e todo tipo de sétimas, en Estado Fundamental e investimentos.
- d) Interpretación ao piano, tanto do acompañamento só, como da melodía xunto co seu acompañamento, de varias melodías a harmonía das cales está escrita con cifrado Americano. Incluirá todo tipo de sétimas así como acordes con 9^a, 11^a e 13^a. Improvisación usando as escalas que correspondan a cada acorde.
- e) Interpretación ao piano dos blues vistos durante o curso. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica.
- f) Improvisación dunha pequena peza a partir dun motivo dado.
- g) Análise, lectura e transporte dunha peza pianística acompañante ou non.

EXPLICACIÓN DAS PROBAS

Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres díeses, ha de responder que tres díeses.

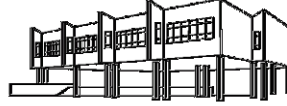
Este exercicio terá carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, suspendería definitivamente o curso.

Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes dos diferentes tipos indicados. Poderá dispoñelos no piano ao seu gusto. Deberá tocalos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa sostido menor, debe tocar un de Fa sostido menor e así sucesivamente. Este exercicio terá tamén carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non pasa esta proba, suspendería definitivamente o curso.

-Apartado c): O alumno interpretará ao piano a catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocaré o propio baixo coa man esquerda e as outra tres voces coa dereita. Deberá aterse a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Dispondrá de dous minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Os baixos poderán ser escollidos entre os vistos durante o curso ou ben escritos ex-profeso para o exame. Neste segundo caso, ao tratarse dun exercicio a vista, o tempo de preparación estará en función da duración e dificultade do baixo.

-Apartado d). Para esta proba, o alumno utilizará guións con melodía e cifrado e deberá tocar tanto o acompañamento só como a melodía co seu acompañamento. Terá que tocar os acordes que en cada guión aparezan, de modo que, se o acorde indicado é, poñamos, Do menor, deberá tocar o acorde de Do menor e se o guión indica que o acorde é Mi Mayor, tocará Mi maior. Interpretará as pezas utilizando un deseño rítmico que sirva de acompañamento á melodía e polo tanto, con continuidade rítmica, sen interrupcións nin paradas non indicadas na partitura. Cando acompañe, o xeito de enlazar cada acorde co seguinte seguirá as pautas propias dun acompañamento pianístico, evitando saltos ao pasar dun a outro. Deberá manter o tempo indicado, é dicir, que se se

indica que a negra vai a 84 pulsacións por minuto, deberá tocala a 84 pulsacións por minuto. Unha veza peza, improvisará sobre a súa estrutura harmónica utilizando as escalas apropiadas.

Apartado e): Oalumno deberá interpretar ao piano, de memoria, o blues vistos en durante o curso. Tamén terá que improvisar liñas melódicas sobre o seu harmónica usando escalas pentatónicas e a chamada escala de Blues.

á que aterse ao tempo correspondente e tocar con regularidade e continuidade, interrupcións nin paradas non pertinentes. Non poderá usar partitura nin ningún tipo de guión.

-Apartado f): Ao alumno proporcionaráselle un motivo rítmico-melódico e indicaráselle unha estrutura formal, que non terá menos de 32 compases. Tras cinco minutos de preparación mental, que non incluírán en ningún caso o uso do piano, deberá tocar a peza requirida. Terá que facelo co tempo que se lle indique e sen que haxa interrupcións, repeticións nin paradas non pertinentes, de modo que haxa continuidade melódica e rítmica.

Apartado g) :El alumno deberá identificar correctamente os acordes da peza, é dicir, que se hai unha acorde de La Mayor, deberá dicir que hai un acorde de La Mayor e se o acorde é de Re menor, entón dirá que o acorde é de Re menor. Terá tamén que tocala e transportala ás tonalidades que se lle indique, e todo iso con corrección melódica, harmónica e rítmica, é dicir, que se a partitura pon Mi, Re, Do,deberá tocar Mi, Re, Do e se pon corchea con punto, pois terá que tocar corchea con punto. Terá que facelo respectando o tempo sinalado, ou sexa, que se se indica que a negra vai a 80 pulsacións por minuto, deberá tocar a peza a 80 pulsacións por minuto. Disporá de dez minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

8.5. Recursos didácticos

A materia impártese nunha aula provista de varios pianos eléctricos, tres sintetizadores, ordenador e equipo de audio, ademais de materiais xa tradicionais como partituras, lousa, etc.

Non se utiliza un tratado concreto se non que se seleccionan fragmentos ou contidos de diversas fontes, tanto de libros impresos como sacados de Internet.

Lamentablemente, non dispoñemos de conexión a Internet na aula, e polo tanto, o dito mais arriba no apartado **4.2.Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)** é pura teoría sen concreción real.

9.Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Ao ser esta unha disciplina cun único profesor e estar encadrada nun Departamento, non con outros profesores da mesma materia, se non con profesores doutras disciplinas, que polo tanto, non teñen se non unha vaga idea do que faise realmente en clase, das cuestións específicas que se estudan e dos métodos de ensino que se utilizan, o seguimento da Programación nas reunións do Departamento, non pasa de charla amigable entre colegas e recae polo tanto a responsabilidade no profesor.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución.

Así mesmo, para un bo desenvolvemento da acción tutorial e unha atención individualizada, intentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

10.Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, avaliando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc.

Todo a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interés no estudo do instrumento, etc.

Comentaranse regularmente os resultados globais de cada avaliación e calquera cuestión que os membros do departamento consideren oportuna.

Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado, mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc.; en definitiva, os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón só dunha forma teórica.

ANEXOS

Proba de acceso a Quinto Curso de Grao Profesional

-Os alumnos que pretendan ingresar en Quinto Curso de Grao Profesional mediante a chamada "Proba de Acceso", deberán acreditar estar en posesión dos coñecementos e habilidades esixidos en Cuarto Curso. Para iso deberán superar con éxito as probas que se especifican a continuación:

Contidos

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes tríade, de Sétima de Dominante e menores con 7ª co obxecto de demostrar que se coñece a súa constitución.
- c) Realización ao piano a catro partes de varios baixos cifrados usando os enlaces de voces tradicionais. Incluirá tríades en Estado Fundamental e investimentos.
Realización de progresións usando o enlace V7-I.
- d) Creación e desenvolvemento rítmico no teclado de varias estruturas harmónicas de oito compases
- e) Análise, lectura e transporte dunha peza pianística acompañante ou non.

Criterios de avaliación e cualificación

Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres díeses, ha de responder que tres díeses.

Este exercicio terá carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non o fai correctamente, non superaría a proba no que a esta materia se refire.

Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes dos diferentes tipos indicados. Poderá dispoñelos no piano ao seu gusto. Deberá tocalos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa sostido menor, debe tocar un de Fa sostido menor e así sucesivamente. Este exercicio terá tamén carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non o fai correctamente, non superaría a proba no que a esta materia se refire.

Apartado c): O alumno interpretará ao piano a catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocaré o propio baixo coa man esquerda e as outras tres voces coa dereita. Deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Disporá dun tempo de preparación que estará en función da lonxitude e dificultade do baixo. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Así mesmo, terá que tocar unha progresión en círculo de quintas, usando o enlace V7-I a catro voces en Estado Fundamental, nas posicións e co ritmo que se lle indique. Ao igual que no Baixo cifrado, deberá atermos a un tempo e tocar con regularidade e continuidade

Apartado d): O alumno deberá desenvolver rítmicamente varias estruturas harmónicas (unhas propostas por el mesmo e outras polo profesor) no piano utilizando o tipo de compás, tempo, carácter e tonalidades que se lle indiquen. Deberá facelo sen interrupcións, paradas nin repeticións non pertinentes. Disporá de dous minutos de preparación mental que non incluírá ningún caso o uso do piano.

Apartado e): El alumno deberá identificar correctamente os acordes da peza, é dicir, que se hai unha acorde de La Mayor, deberá dicir que hai un acorde de La Mayor e se o acorde é de Re menor, entón dirá que o acorde é de Re menor. Terá tamén que tocala e transportala ás tonalidades que se lle indique, e todo iso con corrección melódica, harmónica e rítmica, é dicir, que se a partitura pon Mi, Re, Do, deberá tocar Mi, Re, Do e

se pon corchea con punto, pois terá que tocar corchea con punto. Terá que facelo respectando o tempo sinalado, ou sexa, que se se indica que a negra vai a 80 pulsacións por minuto, deberá tocar a peza a 80 pulsacións por minuto. Disporá de dez minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Proba de acceso a Sexto Curso de Grao Profesional

-Os alumnos que pretendan ingresar en Sexto Curso de Grao Profesional mediante a chamada "Proba de Acceso", deberán acreditar estar en posesión dos coñecementos e habilidades esixidos en Quinto Curso. Para iso deberán superar con éxito as probas que se especifican a continuación:

Contidos

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes tríade e todo tipo de acordes con 7ª, co obxecto de demostrar que se coñece a súa constitución.
- c) Realización ao piano a catro partes de varios baixos cifrados usando os enlaces de voces tradicionais. Inclúiran tríades e acordes de Dominante con 7ª en Estado Fundamental e investimentos.

Realización de progresións usando o enlace V7-I.

- d) Interpretación ao piano, tanto do acompañamento só, como da melodía xunto co seu acompañamento, de varias melodías a harmonía das cales estea escrita con cifrado Americano. Inclúirá tríades e todo tipo de acordes con 7ª
- e) Interpretación varios Blues para piano só.. Improvisación sobre a súa estrutura harmónica.
- f) Creación e desenvolvemento rítmico no teclado de varias estruturas harmónicas de oito compases. Inversiones, retardos e apoyaturas, Dominantes Secundarias.
- g) Análise, lectura e transporte dunha peza pianística acompañante ou non

Criterios de avaliación e cualificación

Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres díeses, ha de responder que tres díeses.

Este exercicio terá carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non o fai correctamente, non superaría a proba no que a esta materia se refire.

Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes dos diferentes tipos indicados. Poderá dispoñelos no piano ao seu gusto. Deberá tocalos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa sostido menor, debe tocar un de Fa sostido menor e así sucesivamente. Este exercicio terá tamén carácter eliminatorio. Isto quere dicir que se non o fai correctamente, non superaría a proba no que a esta materia se refire.

Apartado c): O alumno interpretará ao piano a catro voces e cos enlaces harmónicos tradicionais os acordes indicados no baixo dado. Tocaré o propio baixo coa man esquerda e as outras tres voces coa dereita. Deberá aterse a un tempo e tocar con regularidade e continuidade. Disporá dun tempo de preparación que estará en función da lonxitude e dificultade do baixo. Esta preparación non incluírá en ningún caso o uso do piano.

Apartado d). Para esta proba, o alumno utilizará guións con melodía e cifrado e deberá tocar tanto o acompañamento só como a melodía co seu acompañamento. Terá que tocar os acordes que en cada guión aparezan, de modo que, se o acorde indicado é, poñamos, Do menor, deberá tocar o acorde de Do menor e se o guión indica que o acorde é Mi Mayor, tocará Mi maior. Interpretará as pezas utilizando un deseño rítmico que sirva de

acompañamento á melodía e polo tanto, con continuidade rítmica, sen interrupcións nin paradas non indicadas na partitura. Cando acompañe, o xeito de enlazar cada acorde co seguinte seguirá as pautas propias dun acompañamento pianístico, evitando saltos ao pasar dun a outro. Deberá manter o tempo indicado, é dicir, que se se indica que a negra vai a 84 pulsacións por minuto, deberá tocala a 84 pulsacións por minuto

Apartado e): O alumno deberá interpretar varios blues escritos para piano só. Tamén terá que improvisar liñas melódicas sobre a súa estrutura harmónica usando escalas pentatónicas e a chamada escala de Blues.

Terá que aterse ao tempo correspondente e tocar con regularidade e continuidade, sen interrupcións nin paradas non pertinentes.

Apartado f): O alumno deberá desenvolver varias estruturas harmónicas (unhas propostas por el mesmo e outras polo profesor) no piano utilizando o tipo de compás, tempo, carácter e tonalidades que se lle indiquen. Deberá facelo sen interrupcións, paradas nin repeticións non pertinentes. Poderáselle pedir que as modifique por medio de investimentos, retardos, apoyaturas e Dominantes Secundarias. Disporá de dous minutos de preparación mental que nincluirá en ún caso o uso do piano.

Apartado g): O alumno deberá identificar correctamente os acordes da peza, é dicir, que se hai unha acorde de La Mayor, deberá dicir que hai un acorde de La Mayor e se o acorde é de Re menor, entón dirá que o acorde é de Re menor. Terá tamén que tocala e transportala ás tonalidades que se lle indique, e todo iso con corrección melódica, harmónica e rítmica, é dicir, que se a partitura pon Mi, Re, Do, deberá tocar Mi, Re, Do e se pon corchea con punto, pois terá que tocar corchea con punto. Terá que facelo respectando o tempo sinalado, ou sexa, que se se indica que a negra vai a 80 pulsacións por minuto, deberá tocar a peza a 80 pulsacións por minuto. Disporá de dez minutos de preparación mental antes de tocar. Esta preparación non incluirá en ningún caso o uso do piano.